

Slovenski dom

Štev. 211.

V Ljubljani, v soboto, 13. septembra 1941-XIX

Leto VI

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nemci rušijo petrograjsko obrambo

Stalinov prekop je miniran in tako onemogočen beg sovjetskih ladij iz Baltiškega v Belo morje
Podmornice so potopile dosedaj 136.000 ton sovražnih ladij

Hitlerjev glavni stan, 12. sept. AS. Vrhovno poveljstvo nemške oborožene sile objavlja:

Na vzhodu potekajo vse napadalne operacije vzhodnega fronta v težavnem ozemelskim razmeram dobro.

Kakor je bilo že s posebnim uradnim poročilom objavljeno, so podmornice v severnem Atlantiku napadle velik konvoj, ki so ga štitele korvete in rušilci. V konvoju je bilo 40 ladij.

V žilavem boju so podmornice dosedaj potopile 22 parnikov s skupno 135.000 tonami, dve nadaljnji ladij s skupno 11.000 tonami sta bili torpedirani. Treba je računati tudi z njihovo izgubo.

Sovražni konvoj podmornice še naprej napadajo. V boju proti angleškemu oskrbovalnemu brodomu je letalstvo ponoči potopilo jugovzhodno od Great Yarmoutha v močno zastraženem konvoju tri torpedne ladije s skupno 21.000 tonami.

Na istem pomorskem področju so bombe poskodovala lahko angleško križarko, severovzhodno od Almwicka pa trgovsko ladijo. Ostala bojna letala so v nizkih poletih z bombami v polno zadela visoko peč pri Middlesboroughu, prav tako pa so bombe zadeli tudi pristaniške naprave na vzhodni obali otoka.

Stražarski čolni so v Rokavskem prelivu v obrambi konvoja odbili napade skupine angleških hitrih čolnov. Potopili so tri napadajoče hitre čolne. Obalno topništvo vojne mornarice je poseglo v boj in je odpravilo ostale čolne. Vsa vozila tega konvoja so že poskodovala dosegla svoj cilj.

Angleška letala so ponoči z majhnim učinkom napadla severno nemško obalo. Civilno prebivalstvo ima nekaj žrtev, nekaj oseb je bilo ubitih in ranjenih. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dva sovražna bombnika.

Vzhodno bojišče, 13. sept. s. Poročevalec agencije Stefani javlja:

Nemško letalstvo je s svojimi bombnimi napadi na mnogih krajih poskodovalo železniške proge in druge zveze, ki vežejo Moskvo s Tulo in Harkovom. Med Moskvo in Smolenskom železniškega prometa že precej časa ni. Ob Dnjepu, kjer se nahajamo mi, bi položaj najboljše označili s poskusi, ki se jih Rusi neoprestano lotevajo, da bi se polastili mostišča na desnem bregu reke. Toda vsi ti poskusi niso imeli nobenega uspeha, temveč so povzročili le uničenje številnih sovjetskih napadalnih oddelkov in mnogo ujetnikov, ki jih je naše orožje zajelo povrh pomembnih količin vojnega materiala. Okrog Odese se je nemško romunski pritisk povečal. Topništvo je začelo z načrtnim bombardiranjem sovjetskih postojank. Nemška bomba letala so skupaj z romunskimi neoprestano bombardirala skladišča in pristaniške naprave, postojanke sovražnikovega topništva in zbiranja čoln. Delovanje sovjetskega letalstva se je v zadnjih dneh močno zmanjšalo, razen tega pa so se mu po robu postavila italijanska, nemška, finska, madžarska in romunska lovka letala, ki sodelujejo v polnem tovarištvu po orožju in prijateljskem duhu in neoprestano povzročajo sovražniku težke izgube.

Vzhodno bojišče, 13. sept. s. Dopisnik agencije Stefani poroča:

Okrog Petrograda, ki ga nemška vojska oblega, se delovanje vojske v zadnjih urah močno povečalo. Stalinov prekop je miniran in zato sovjetskim ladjam, ki so ostale v Baltičkem morju okrog Kronstadta, ne bo več mogoče uiti iz zagate. Vsaka ladija, ki bi se hotela prerinuti skozi prekop, bo zletela v zrak, njene razbitine pa bodo prekop še bolj zabasale. Nemški pritisk se trenutno najbolj čuti na pomembnem odseku pri Ladoksem jezeru in v pasu vzhodno od Ilmenskega jezera ter ob železniški progi, ki veže Petrograd z Moskvo. Razen tega nemško letalstvo neoprestano napada okolico Petrograda, kjer se obleganci skušajo reševati z uničevanjem poslopij in vseh predmetov, ki bi mogli služiti za obrambo mesta. Nemško bombno letalstvo skupaj s strmoglavskimi letali nadaljuje z načrtnim rušenjem obrambnih naprav, ki jih je sovražnik ustvaril v notranjosti mesta. Napadajo tudi zalogo živil in vojnega materiala. V pristanišču so bombe zanele ogromne požare. Velika električna centrala je bila zadeta v polno in porušena. Sovjetske čete, ki se nahajajo v Petrogradu, so precejšnje, kakor se je izvedelo iz zaslišanih ujetnikov. Te sile se upirajo, ker maršal Vorosilov stalno zatrjuje, da bo s svojimi motoriziranimi divizijami in s svojim letalstvom znal predreti nemški obroč in se združiti z divizijami, ki branijo mesto. Toda to je upanje, ki se ne bo uresničilo. Za obrambo Petrograda, za njegovo razrušenje in za vse ogromne žrtve bo odgovoren le Vorosilov. Nemške sile nadaljujejo s svojimi napadi na zbirališča sovjetskih čoln ob železniški progi Petrograd-Moskva in pritiskajo bolj na jug proti silam maršala Timošenkina, ki je priskočil na pomoč Vorosilovu. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se položaj vzhodno od Velikih Lukov, Smolenska ter vzhodno od Gomelja ni bistveno spremenil. Na tem odseku je v teku močno delovanje nemškega letalstva, ki izrablja mesečne noči in stalno napada najvažnejše sovražnikove prometne zveze, železnice in križišča ter velike ceste.

Berlin, 13. sept. s. Nemško letalstvo je v četrti osredotočilo svoje napade na umikajoče se sovjetske čete. Bombe so zadeli tudi štiri vlake in jih popolnoma uničili. Razen tega so letala bombardirala železniške postaje in na več mestih pretrgala železnice.

Berlin, 13. sept. s. Na pristojnem nemškem mestu odločno zanikujejo angleška poročila, po katerih bi bili popolnoma uničeni trije nemški planinski polki po številu 3., 4. in 5. V teh krogih pravijo, da sploh ne obstajajo polki s temi številkami, kakor jih navaja angleška propaganda.

Berlin, 13. sept. s. Oddelek nemških bombnih in strmoglavskih letal je v četrti napadal umikajoče se Sovjete ter uničil pet vlakov, veliko vagonov, dva tovorna vlaka in osem tovornih avtomobilov. Ti oddelki so končno napadli tudi neko sovjetsko letališče, zbili pri tem dve sovražnikovi letali in zažgali dve avtomobilski cisterni.

Berlin, 13. sept. s. Z uradnega mesta poročajo, da so nemška letala predvčerajšnjim znova napadla pristanišče v Odesi. Vse bombe so zadale določene objekte. Bombe so povzročile prostore požare, katerih ognjeni zublji so se videli še zelo daleč.

Berlin, 13. sept. s. DNB poroča, da je nemško letalstvo predvčerajšnjim v Ukrajini znova poživilo svoje delovanje in ponovno bombardiralo važne vojaške objekte ob spodnjem Dnjepu in na Krimu ter v pokrajini med srednjim Dnjeprom in reko Desno. Med tem so hitri nemški oddelki naskočili številne sovražnikove postojanke, oddelki letalstva pa so v valovih napadali poljske utrbe in utrjene črte sovjetske vojske in tako preprečili sovražnikov odpor in mu odrezali možnost

umika. Nemška bojna letala so razbila močne motorizirane kolone, ki so bile sestavljene iz številnih tovornih avtomobilov, oklepnih vozil in topov. Razen tega so bile v polno zadete postojanke sovjetskega topništva in skladišča streliva. Pri uspešnem napadu na pas pri Našincakovu je bilo uničenih 29 železniških vlakov.

Berlin, 13. sept. r. Rusko vrhovno poveljstvo je včeraj uradno priznalo, da so sovjetske čete po hudih bojih morale izprazniti mesto Černigov, ki leži na desnem bregu reke Desne, katere se pri Kijevu izliva v Dnjeper. Černigov leži približno 130 km severno od Kijeva.

Berlin, 13. sept. s. »Lokal Anzeiger« je objavil včeraj brzojavko iz Newyorka, v kateri poroča, da je na sestanku z angleškim poslanikom v Moskvi rdeči diktator Stalin naslovil nujno prošnjo za hitro pomoč, da bi mogel nadaljevati z odporom. Razgovor med Stalinom in angleškim poslanikom je trajal dve uri. Nekateri newyorški listi trdijo, da je ameriški vladi nemogoče poslati večjih količin vojnega materiala v kratkem času, kakor to zahteva sovjetska vlada.

Bombni napadi na Haifo, Ciper in Malto

Podmornica potopila petrolejsko ladijo na Atlantiku

Glavni stan italijanskih oboroženih sil objavlja:

Pomorska in letalska oporošča na Malti so bila v pretekli noči uspešno bombardirana. Napad je izvedlo kraljevo letalstvo.

Druga letala so bombardirala in zadela čistilnice olja v Haifi, kjer so nastali veliki požari, bombardirala pa so tudi Larnako na otoku Cipru.

Sovražnik je izvedel nov letalski polet na Palermo. Štirje mrtvi in 12 ranjenih med prebivalstvom. Nekaj poslopij je bilo poskodovalih.

Severna Afrika: Na kopnem delovanju topništva in prednjih oddelkov. Italijan-

ski in nemška letala so bombardirala skladišča in obrambne naprave v Tobruku in v Marsa Matruh u, kjer so bombe zadeli letališče in železniške naprave v Fuka. Bombe so povzročile obsežna razdejavanja.

Angleška letala so vrgla nekaj bomb na Bengazi, Nobene žrtve.

Vzhodna Afrika: Sovražni napadali poskusi na svezni odsek pri Culquabertu so bili odločno odbiti.

Na Atlantiku je naša podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Carla Fecia di Cossata potopila veliko petrolejsko ladijo in je s torpedom zadela parnik (5450 ton). Parnik je treba smatrati za izgubljen.

Hrvaško vojaško zastopstvo pri Duceju

Hrvaško zastopstvo si bo ogledalo italijanske vojaške naprave in preučilo vzgojo italijanskega vojaštva

Rim, 13. septembra. s. Duce je sprejel v palači »Venezia« hrvaško vojaško odposlanstvo, ki ga je vodil general armadnega zbora in generalni inšpektor hrvaških oboroženih sil, general Slavko Stanzer. Vojaška misija je bila sestavljena iz polkovnikov: Vilko Lulio, Anton Rigni, zvezni častnik med italijanskim odposlanstvom na Hrvaškem in hrvaško vojsko, Ivan Klišanić, podinšpektor pehote, Pavel Begović, Ivan Vrklja, Matija Čanić, inšpektor konjenice, Gjuro Tragičević, inšpektor topništva. Nadalje so bili podpolkovniki Ivan Mesić, Zlatko Kerekić, Josip Uhlik, Josip Ignatović, Vladimir Kurelec in major Ivan Vical.

General Stanzer je naslovil na Duceja sledeče besede: Izročam Vam pozdrave Poglavnika, vrhovnega poglavarja neodvisne Hrvaške države, maršala Kvaternika, hrvaškega naroda in posebej pozdrave mlade hrvaške vojske, ki se vsi združujejo v globokem občudovanju Vaše osebe in so zvezani z Vami po iskrenih prijateljskih vezeh večnega zavezništva. Čast imam, Duce, da Vam predstavim vojaško odposlanstvo Hrvatov, ki je na povabilo italijanskih oblasti z velikim veseljem prišlo v Italijo, da bi obiskalo Vašo vojaško industrijo, ki je v tem času dosegla tako uspešno vojno produkcijo. Hrvaško poslanstvo bo hkrati obiskalo Vaše vojaške šole in ustanove, kjer se pripravljajo in kujejo srca za bodoče zma-

ga fašistične Italije. Zahvaljujem se Vam, Duce, ker ste nam ponudili priliko, da smo mogli priti semkaj, k izviru obče človeške kulture in k studencu umetnosti, znanosti in vojaških kreposti. Prizadevali si bomo, da si bomo prisvojili te znanosti in vojaške kreposti ter jih prenesli v našo mlado vojsko, da bomo tako vredni našega velikega zaveznika, s tem, da bomo skušali biti mu enaki v vojaški hrabrosti, ki jo je že večkrat dokazal. Pozdravljam Vas, Duce, z iskrenim prijateljstvom in vojaško zvestobo in Vas prosim, da bi blagovolili sporočiti Njegovemu Velicanstvu Kralju in Cesarju, velikodušnemu in nepremaganemu vladarju, čustva našega občudovanja, naše zvestobe in naše globoke vdanosti Duce! Z globoko ganjenosti sri povzdignemo klic: Naj živi Duce Fašistične Italije, naj živi Savojska hiša!

Duce je odgovoril na poglavnikov pozdrav, na pozdrav vojske in hrvaškega naroda, izražajoč svojo živo naklonjenost za hrvaški narod. Dejal je, da je srečen, da se je nudila prilika tako izbranemu zastopstvu, da se splošne seznanijo z današnjo Italijo, toliko različno od stare Italije kar se tiče njene oborožene sile, njenih delavnic in zlasti neomajne trdnosti njenega naroda.

Duce se je nato prisrčno razgovarjal s posameznimi zastopniki.

Roosevelt rabi nove incidente, da bi ameriško orožje pognal v vojno

Washington, 13. sept. s. Predsednik Roosevelt je imel predvčerajšnjim na radiu govor, v katerem je rekel, da ne govori samo v imenu svoje države, temveč v imenu vse ameriške celine. Potem je govoril o znanem incidentu z ameriškim rušilec »Greerom« in rekel, da se je ta incident dogodil v vodah, ki jih vlada Združenih držav proglašajo za »obrambni pas Združenih držav«. Skozi te vode vozijo ladje, ki prepeljujejo ameriški vojni material Angliji in drugim ameriškim zaveznikom. V nadaljnjem govoru je Roosevelt podal zgodovino petih incidentov, ki so jih imele ameriške ladje na morjih. Obtoževal je sile Osi, da hočejo imeti absolutno oblast nad morji, kar naj bi bilo predpogoji za doseg svetovne nadoblasti. Odločno je zatrdil, da bo Amerika z vsemi silami zaščitila dostavljanje orožja sovražnikom Osi. Rekel je tudi, da smatra te vode nujno potrebne za sistem ameriške obrambe in zato ameriške ladje in letala ne bodo več čakala, da bi jih podmornice prve napadle. Pojav sovražnih vojni ladij v tem morskem pasu, ki ga Amerika

smatra za svojega, že sam po sebi pomeni napad. Zaradi tega je on ukazal svojim vojnim enotam, da preganjajo nemške in italijanske vojne ladje, čim jih zagledajo.

Govor predsednika Roosevelta je naletel na živahen odpor zlasti med izolacionisti. Tako je senator Gillette dejal, da pomeni Rooseveltov govor odkrito vojno napoved. Senator Nye je mnenja, da ta nova Rooseveltova politika navzlic obstoječim zakonom potiska Združene države v neposredno bližino vojne. Diplomatski krogi pa vidijo v Rooseveltovem govoru namero, da bi Atlantski ocean prav do Islandije postal nevaren in prost podmornic in letal držav Osi. Isti krogi pravijo, da Roosevelt ni prav nič omenil Japonske in da bi se dalo reči, da šteje Japonsko v posebno kategorijo, čeprav je z razglašeno svobodo morij Roosevelt očito opozoril Japonsko, naj nikar ne ovira ameriških ladij v japonskih vodah. Vse kaže, da hoče Roosevelt s svojimi dolgi govori stopiti v nenapovedano vojno in bi rad počakal samo na priliko, da bi sile Osi

Sprejemi pri Duceju

Rim, 13. sept. s. V Beneški palači je Duce sprejel sledeče prefekte, ki so mu prili podarili običajno letno poročilo: Gabetti iz Reggio Emilia, Motani iz Piacenze, Sacchetti iz Parme, Boltrafio iz Modene, Villasanta iz Ferrare, De Cesar iz Verone in Bonfondi iz Farilija.

Angleži se zaman trudijo, da bi opravičili svoj zločinski napad na gondarsko bolnišnico

Rim, 13. sept. s. Angleži hočejo na vsak način opravičiti svoj bombni napad na italijansko vojaško bolnišnico v Gondarju dne 7. septembra in trdijo, da je bilo nekaj paviljonov vojaške bolnišnice preurejenih in skladišča za velike količine živil. Da pa sovražnik ne bi mogel več pačiti resnice, da bi se otrese težke moralne odgovornosti zaradi tega bombardiranja, je treba na popolnoma jasn in odločen način reči, da bolnišnica v Gondarju, kakor tudi vsaka druga sanitetna naprava pod varstvom Rdečega križa, ni jemala pod svojo streho nikogar razen bolnikov in ranjencev in strežnega osebja. V bolnišnici ni bilo nikoli urejeno nobeno skladišče živil in vojnega materiala; majhne količine živil, ki bi se tam mogle najti, pa so zgolj normalne količine za prehrano bolnikov.

To odločno zatrdilo z merodajnega mesta ne pušča prav nobenega dvoma glede resničnosti navedb in prav nobenega dvoma tudi o zločinu, ki so ga Angleži zagrešili, ker so svoje bombe zmetali na zdravstveni zavod in na ljudi, ki se niso mogli braniti proti takšnemu napadu. Ni to prvi primer, da je angleško orožje uničevalo stvari, ki z vojno nimajo nobenega opravka. Angleži so že v Cirenajki pokazali, da v svoji borbi ne izbirajo sredstev in da prav tako neusmiljeno kakor z vojniki ravna tudi z nedolžnim civilnim prebivalstvom. Bombe na bolnišnice, cerkve in druge koristne ustanove za mirno civilno prebivalstvo prav gotovo niso znak srčne kulture in plemenitosti, pač pa dokaz velike pokvarjenosti in surovosti, ki jo sovražnik zmerom pokaže takrat, kadar mu ni mogoče streči duha in morale nasprotnika in njegovega zaledja. Vsi takšni zločini kličejo po masčevanju in noben angleški račun ne bo ostal neporavnan.

Vesti 13. septembra

Svicaarska vlada je ugotovila, da so bila angleška letala tista, ki so nedavno letela žez švicarsko ozemlje in je zato naročila svojemu poslaniku v Londonu, naj pri angleški vladi odločno protestira proti kršitvi švicarske nevtiralnosti in naj zahteva od angleške vlade zagotovilo, da se podobni primeri ne bodo več ponavljali.

Britanska »leteča trdnjava« je v četrti priletela nad zasedeno nemško ozemlje, zaradi kvara v motorju pa je morala prisilno pristati. Vso posadko so Nemci ujeli.

Iz francoskih uradnih krogov se je izvedelo, da je v noči na četrti neko angleško letalo vrglo zelo težko bombo na francoski kraj La Baume v Savoji.

Teheranski radio je predvčerajšnjim znova protestiral proti zasedbi Perzije. V radiu je bilo rečeno, da se je Perzija zmerom držala svoje nevtiralnosti in je hotela z vsemi živeti v miru. Toda usoda Perziji ni prihranila vojne. Perzijsko ljudstvo, je nadaljeval teheranski radio, ni zaslužilo take usode.

Latinka bo uvedena v vseh nemških šolah namesto dosedanje gotice, tako je odredilo ministrstvo za narodno prosveto.

Po premirju med Anglijo in Iranom je iranska vlada obljubila izročiti velikega angleškega nasprotnika jeruzalemskega velikega muftija. Tega pa do sedaj še ni izročila, ker se je izgubil in je verjetno, da so mu pomagali pri begu iranski muslimani.

Več milijonov dolarjev škode je povzročil velikanski požar v skladišču streliva v Chicagu. Prišlo je tudi do več večjih eksplozij. V Newyorku je na pomolu železniške družbe izbruhnil velik požar, kjer je bilo večje število železniških vozov, napolnjenih z vojnim materialom za Anglijo. Rešili so nekaj vozov po hudem naporu gasilcev.

Zvezna malezijska vlada je izdala odločbo, da se z večerajšnjim dnem zapre meja med Malako in Sumatom.

Nova telefonska in brzojavna zveza med Tirano in Skadrom, ki bo služila za zvezo med Albanijo, Italijo in Crno goro, bo v najkrajšem času urejena. Še pred zimo bo ta proga podaljšana do Prizrena. Bavijo se tudi z mislijo, da bi napeljali telefon od Tirane do Debra.

znova napadle ameriške ladje, ki plovejo v pasu, katerega Združene države smatrajo za svojega. Roosevelt sam nima moči in možnosti, da bi napovedal vojno kateri koli državi, pač pa lahko kot vrhovni poveljnik mornarice, letalstva in vojske ukaže ameriškim vojnim silam, kjer se mu v obrambo Združenih držav povsod, jer se mu zdi to potrebno. Če bi se takšni spopadi v takšnih okoliščinah ponavljali, potem prevladuje splošno prepričanje, da bi ti incidenti sčasoma dobili takšen pomen in obliko, kakršnega so imeli svojčas kitajsko-japonski spopadi, ki so prav za prav sprožili vojno, ki še do danes ni bila napovedana. Osnovno stremeljenje Roosevelta je, da hoče na vsak način stopiti v vojno, ker se pa s tem predlogom pred svoje ljudstvo ne upa stopiti, bo po ovinkih dosegel svoj namen in konec koncev ameriško ljudstvo postavil pred gotovo dejstvo.

Glasbeni koncert v tobačni tovarni

Ura prijetne zabave, ki jo je Dopolavoro priredil 600 delavcem

Ljubljana, dne 13. sept.

Včeraj popoldne je doživelo delavstvo naše tobačne tovarne prijetno presenečenje kot še nikdar. Delavstvu je bil prirejen glasbeni koncert, ki ga je izvajala delavska godba »Zarja« pod taktirko lva Grudna v veliki tovarniški dvorani. Koncert se je začel točno ob napovedanem času in so nanj prišli razen delavstva, uradniki tovarne, številni predstavniki Viskokega komisarata. Viskokega komisarja je zastopal na tem koncertu tajnik stranke dr. Gatti.

Nad 600 delavcev tobačne tovarne se je zbralo v prostori dvorani, da se po napornem delu razvedre in pozabijo vsaj za kratek čas na tegobe življenja. Ves koncert so prenašali tudi po zvočnikih na Tržaško cesto, kjer se je zbralo tudi precej ljudi.

»Zarja« je izvajala naslednji program: Blanc: Mladost (spev), Cadiani: Granada (koračnica), Gregor: Vesela livada (pastoral), Mascagni: Viteštvo na kmetih (intermez), Keller-Bela: Beneška podoknica in končno udarno Verdijevo uverturo: Nabucco.

Delavke o nedeljski predstavi

»Veselega teatra«

Že zadnjo nedeljo je Dopolavoro za tobačno delavstvo priredil brezplačno dopoldansko predstavo »tobaka teatra« v dvorani Delavske zbornice. Tudi tam so se delavci in delavke po celotnem delu prijetno razvedrili. Kakšne vtise so odnesli s te brezplačne zabave, dokazuje besede delavke V. M., ki je takole spregovorila o tem pred mikrofonom:

»Prav prijetno sem bila presenečena, ko sem dobila brezplačne vstopnice za gledališko predstavo »Veselega teatra«. Kot tobačna delavka, ki moram skrbeti za dva nepreskrbljena otroka, si ne morem privoščiti niti najmanjšega izdatka za razvedrilo, če hočem pošteno preživeti svojo družino.

Dve uri zabavnega sporeda sta mi vsaj trenutno pregnali skrbi in težave, ki me dnevno more in še posebno sem bila vesela ob pogledu na moji dve hčerki, ki sta se pristrčno nasmejale.

Tretji in zadnji dan pokrajin. plavalnega prvenstva

Močan je postavil na 1500 m dozdaj najboljši čas v ilirijanskem kopališču

Ljubljana, 13. septembra.

Včeraj je bil izveden plavalni program tretjega dne za pokrajinsko plavalno prvenstvo. Udeležba tekmovalcev, toda žalost samo ilirijanskih, je bila častna. Kakor že dva dni prvenstvenega tekmovalstva, tako so tudi danes manjkali nekateri najboljši iz ilirijanske plavalne elite.

Tekmovalje se je začelo točno ob 5 in je potekalo brez najmanjšega zadržaja, kar naj bo prireditelju v pohvalo. Po včerajšnjem popoldanskem naliču se je ozačje precej ohladilo, vendar tekmovalce to ni motilo, da ne bi prišli na start. Od športnega občinstva vsaj pa bi pričakovali, da bo v večjem številu prišlo k teknam, tako pa je število gledalcev iz dneva v dan padalo. Čudno, da je zanimanje za plavalni šport tako zelo usahnilo, saj smo bili pred leti pri boljših prireditvah navajeni videti okrog bazena glavo pri glavi. Res da letošnje plavalno pokrajinsko prvenstvo ni bilo po kakovosti enako nekdanjim državnim prvenstvom, vendar pa bi pridni in vztrajni ilirijanci zaslužili, da bi bili za svoj trud boljše nagradi, če že ne z drugim, pa vsaj kar se tiče občinstva. Morda je premajhni občini kriva v neki meri tudi prevelika reklama.

Prva točka včerajšnjega sporeda je bila:

3 x 200 m prsno gospodje:

1. stafeta: Herzog, Brozovič II., Zigon I.;
2. stafeta: Sovre I., Prešeren, Mikyška;
3. stafeta: Krašovec, Fugina, Hočevar.

Na cilj je »privozilac kot prva stafeta št. 1 v zgoraj navedeni postavi. Prva stafeta je prišla na cilj za dobrih 40 m pred drugo stafeto, tretjo pa je pustila zadaj za približno 60 m. Časi: 1. stafeta: 9:32,5, 2. stafeta: 10:13,0 in tretja stafeta: 11:19,4.

Plavanje

V drugi točki so se pomerili med seboj v težki progi na progi 1500 m najboljši, ki kaj pomenijo na dolgih progah. Edino v tej disciplini so bile proge polno zasedene na vsem tekmovalstvu. Plavalce je osem tekmovalcev, kar priča, da ima Ilirija lep kader dolgoletnega, ki obetajo še mnogo in je Ilirija za svojo bodočnost lahko brez skrbi. Na startu so bili razen drugih tudi Močan in Mihalek, med katerima vsaj tako je bilo pričakovati, se je vnela in bila borba vse do 1000 m, kjer se je Močan odtrgal in premagal svojega rivala za dobrih 25 m. Vse ostale pa je Močan pustil zadaj že v prvi polovici proge. Za 100 m je rabil zmagovalce 1:13, na 400 5:32, na 800 m 11:24.

Tudi še dva druga uslužbenca tovarne sta povedala v bistvu enako kakor omenjena delavka. V imenu tovarniškega delavstva pa se je za današnji koncert zahvalil g. Jenko in na kratko poudaril, da si delavstvo takšnih koncertov še želi, saj jih po napornem delu gotovo zasluži.

Potem pa je delavce nagovoril podpoveljnik pomožnih centrov dr. Gatti in med drugim dejal:

Govor dr. Gattija

»Prav pristočno vas pozdravljam, vas delavce in vam prinašam iskrene pozdrave Viskokega Komisarja. Lepo se vam zahvaljujem za pozdrave, s katerimi so nas sprejeli v vašem podjetju. To je vaše prvo srečanje v takšnih okoliščinah, srečanje v tovarni, v kateri preživljate dan za dnevom. Organizacija Dopolavora bo v bodoče skrbela, da bo delavstvo dobilo pošteno zabavo. Delavstvu je posvečena vsa naša pozornost, kajti delavce predvsem prinaša s svojim delom blagostanje svojemu narodu. Fašistična stranka se zaveda svoje moči in zato hoče stopiti povsod z delavci v ožek stik. Poznamo vašo lojalnost. Smo iste katoliške vere, ki izvira iz večnega Rima in prav zaradi tega se moramo na vse načine boriti proti komunizmu, ki ruši vero, družino in ki jemlje svobodo ter uničuje človeško kulturo. Fašizem ima na čelu moza, ki sam izhaja iz delavske družine in zato on sam najbolj pozna delavske tegobe. Posebno on je dostopen za vse, kar tare delavca. In ob strani tega moza bomo korakali proti tistemu, ki uničuje Evropo — proti komunizmu. Fašistična stranka bo osvobodila Evropo in rešila evropsko kulturo.

S pozivom k uspešnemu delu in ponovnem srečanju ob prijetnem razvedrilo je zaključil dr. Gatti svoj nagovor na delavce. Delavci so z odobravanjem sprejeli njegove misli.

Ob pol 5 je bil koncertni program zaključen in »Zarja« je bila za svoje odlično izvajanje toplotno nagajena.

Kakor smo zvedeli, bodo podobni koncerti vsak teden v vseh večjih tovarniških podjetjih, čeprav dozdaj organizacija teh koncertov še ni dokončno urejena.

Rezultati in vrstni red:

1. Močan 21:29,8; 2. Mihalek 22:45,0; 3. Hudnik 24:39,7; 4. Roter 25:20,3; 5. Smrkolj 25:20,4. Slede Jovanovič, Vlahy in Andolšek.

Močan je preplaval navedeno progo v najboljšem dozdaj preplavljenem času v tem bazenu. Njegov čas je za nekaj več kakor 14 sekund slabši od italijanskega državnega rekorda. — Prav lepa je bila borba tudi med Rotterjem in Smrkoljem. Vso progo sta plavalja skupaj in nista pustila drug drugega do sapa. Pa tudi na cilj sta prišla le za petdesetino sekunde razlike. Oba obetata še mnogo, saj sta še mlada. Škoda le, da na tej progi ni nastopil še Žižek, saj bi bila potem borba med Močanom in Žižkom gotovo bolj napeta in bi bil tudi doseženi čas boljši.

Izven uradnega programa so potem nastopili najmlajši v dveh skupinah. V prvi skupini je bil vrstni red naslednji: Zablatnik, Zigon, Sovre, Pitamice in Ban; v drugi skupini pa so prišli na cilj takole: Urbas, Sežun, Poženel, Pozzetto, Fabijan, Keržan in Erzlin.

Rezultati na 100 m prsno gospodje:

1. Zigon I. 1:29,8; 2. Mikyška 1:29,8; 3. Sovre I. 1:33,1. Slede: Prešeren in Wernerjeva. V tej disciplini je med gospodi plavalci tudi Wernerjeva v upanju, da bo izboljšala svoj čas na tej progi, kar ji pa ni uspelo.

Potem so sledili še skoki s stolpa in pa s 3 metrske deske. Z 10 m stolpa sta skakala Madon in Segar, s 3 metrske deske pa Pribovek in Janovsky. Vsi so izvedli nekaj krasnih skokov, za kar so bili od občinstva toplotno nagajeni.

Beli : Plavi 5 : 8

In končno: sledila je težko pričakovana waterpolo tekma med plavim in belim. Pristajeni enih in drugih so tudi zasedli svoja mesta. Čeprav so dozdaj že dvakrat zmagali plavi, vendar beli niso odnehal in so povabili tudi danes plave na borbo. In ne zaman. Zmagnali so in se tako oddolžili za oba poraza.

FABBRICA ITALIANA

MAGLIERIE

MILANO: Viale Regina Elena 44

Specialità: Maglie, Mantende Felipati - Camiciolo e maglierie fantasia in genere

Si accettano rappresentanti esclusivisti regionali

ITALIJANSKA TOVARNA

PLETENIN

MILANO: Viale Regina Elena 44

Posebnost: Jopice - Plišaste spodnjice - Majice in modne pletenine eploh

Sprejemamo izključne krajevne zastopnike

Novice iz Države

40 novih planinskih zavetišč v Zahodnih Alpah. Osrednje italijansko alpinistično društvo izvaja zdaj obširen delovni načrt v Zahodnih Alpah. Zgradijo namerava namreč v teh gorskih predelih veliko število planinskih zavetišč, razširiti dosedanje koče in zboljšati glavne gorske poti. Po poročilu »L'Eco di Roma« bo skupno zgrajenih 40 novih gorskih zavetišč, 80 dosedanjih pa obnovljenih, oziroma razširjenih. Del tega velikega gradbenega načrta je že izveden in so nova zavetišča, oziroma obnovljene stare planinske koče tudi takoj že odprli.

»Il Piccolo« poroča iz Gorice:

XII. narodni praznik grozja. Že pred nekaj dnevi smo poročali, da so na pristojnih mestih sklenili letošnji po vsej Italiji obhajati narodni praznik grozja, ki bo v vrsti teh praznikov dvanajsti. Zdaj poročajo iz Rima, da bo praznik grozja še ta mesec. Za vsako pokrajino bo posebej določeno, kdaj ga bo praznovala. Pobuda za ta svojvrstni praznik, ki ima namen, vzbuditi čimvečjo propagando za italijansko grozje, je dala ministrstvo za kmetijstvo in gozdo.

Lovila sta ribe z eksplozivom in se smrtno onesrečila. V sredo popoldne okrog pol treh se je na levem bregu Vipave pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje dveh mladih ljudi. Sta to Vladimir Kerševan in Gaudenzio Birs, oba stara po 18 let, doma iz Preserja pri Rihemberku. Hotela sta se od dela na polju malo odpotiti in se podala k bližnji reki, da bi z močnim eksplozivom nalovila nekaj kilogramov rib. Prižgala sta pripravo, v kateri je bilo razstrelivo, pri tem pa sta se malo preveč obotavljala in je nista takoj vrgla v vodo. Da se pok ne bi preveč slišal, sta namreč čakala na trenutke, ko bo šel mimo vlak, ki bi s svojim hrupom pok udušil. Razstrelivo jima je eksplodiralo v rokah s tolikšno silovitostjo, da se je detonacija slišala nekaj kilometrov daleč. Takoj so se na kraj, odkoder se je zaslišal pok, podali karabinerji, ki so opravljali službo ob železniški progi, ter številni kmetje, ki so delali po bližnjih poljih. Ko so prispeli k vodi, se jim je nudil strahoten prizor. Oba mladeniča, Kerševan in Birs sta ležala na tleh v mlaki krvi in vsa raztrgana. Sodna komisija je tudi takoj prišla na kraj nesreče, nakar sta bili trupli prepeljani v bližnjo mrtvašnico.

Nove cene marmelade v Trstu. Te dni bodo začele veljati nove cene marmelade, ki so bile pred nedavnim določene s posebnim odlokom strankinje tajnika. Določene so na korporativni podlagi in so pravične in znosne tako za tiste, ki marmelado izdelujejo ali jo prodajajo, kakor tudi za ljudi, ki jo kupujejo. Čeprav dovoljujejo podjetjem, ki marmelado izdelujejo, pravičen zaslužek, bodo nove cene, po katerih bodo odsej konzumenti plačevali marmelado, znatno nižje, kakor pa so bile dozdaj. Proizvajalci morajo fino marmelado pošiljati na trg v steklenih politerijskih kozarcih vrste »Unic«, dočim bodo navadno marmelado prodajali bodisi v mehkih steklenih ali pa v trdi različnih velikih kosih od 50 gramov do 5 kg. Novim cenam, ki bodo te dni začele veljati, se bodo morale prilagoditi tudi druge vrste marmelade, katerih prodaja pa bo dovoljena samo do 30. novembra letoš.

Dela v pristani Marghera pri Benetkah. V »Službenem listu« je izšel odlok, s katerim je dovoljen nov rok dveh let za dovršitev vseh gradbenih del v pristanišču Marghera pri Benetkah.

Dve zgodbi o klobasah in solati

Ljubljana, 13. sept.

Vse oblastvene uredbe o pobijanju draginje, ko je bila od merodajnih oblasti uvedena stroga in sistematična kontrola cen, so dobile poseben odmev pred kazenskim sodnikom v dvorani št. 79 okrožnega sodišča, kamor so bili pozvani na zagovor in obračun mnogi, k brezvestnim spekulacijam splošno nagnjeni pridobitniki in prodajalci življenjskih potrebščin. O zadevnih razpravah zaradi navijalstva cen je sodni reporter podal v listu že mnoga, kratka poročila, ki so v suhoparnih izrazih slikala dejanja in nehanja, zagovore in izgovore pred strogim sodnikom stojičih obtožencev, ki so nekateri kazali na zunaj veliko skromnost, skesanost in ponižnost, drugi pa so skušali svoje pridobitne posle opravičevati na vse moč, tudi pretkane načine. Podana je bila včeraj že splošna bilanca o razpravah, ki so bile ta mesec v znameniti dvorani št. 79 proti navijalcem cen. Ob koncu prve polovice tega meseca, ko je število razprav proti tipom navijalstva doseglo primeren rekord, naj zapiše sodni reporter v trajen spomin dve zgodbi o klobasah in tržaški solati.

Mradi trgovec Janko ima svojo trgovino špecerijskega blaga tam nekje bolj na periferiji mesta. V začetku junija je gospod Janko prodal nekemu človeku 4 kranjske klobase po 11 din ali 44,8 lir komad. Naključje je hotelo, da je zaradi teh klobas sledila ovadba in je zadevo naposled dobil v roke kazenski sodnik. Gospod Janko je bil pred sodnikom nenavadno odkrit, kar se tudi spodobi mlademu in elegantnemu človeku. Svoj zagovor je pričel s trditvijo, da ni prodal svežih, zato cenejših kranjskih klobas, marveč suhe, nekuhanke, ki so v ceni dražje, namreč 60 din ali 22,80 lir kg. Sodnik pa ga je mirno opozoril, da so te 4 kranjske klobaze.

Koledar

Danes, sobota 13. septembra: Notburga. Nedelja, 14. septembra: 15. pb. Cipr.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Mestno nedeljsko zdravniško dežurno službo bo v nedeljo namesto g. dr. Misa, ker je obolen, opravljala ga. dr. Jožica Žitko, Pleteršnikova ulica št. 13, tel. 47-64.

Obe gospodični, ki sta bili v torek 9. t. m. ob 7 zvečer navzoči na Tyrševi cesti pred trgovino Kolar pri nezgodi 12 letnega dečka v sivi obleki in ki sta pomagali prenesti dečka domov, ter gospoda, ki je bil očividec tega dogodka in ki se je dečkovi materi ponudil za pričjo, najvjudneje prosimo, da sporoče svoje naslove upravi listu.

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske vabi vse svoje člane in članice, da se udeležijo pogreba blagopokojnega častnega člana pevskega zbora Glasbene Matice g. Josipa Juha. Pogreb bo danes v soboto dne 13. t. m. ob 16 z. žal na pokopališču k Sv. Križu.

Pozor pred falsifikati! Ne pozabite, da po želji ugotovi pristnost okupacijskih znamk sodno zapriseženi izvedenec Jule Bar in to v trgovini Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6.

Pravi filatelisti znamk ne lepijo! Edina in polno vredna znamka je brez prilpeke. Zbiranje v vložnih albumih najboljše kvalitete — JOL —, ki jih dobite v vseh formatih v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Filatelisti pozor! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Od 12. t. m. dalje ima potovalna pisarna CIT, Ljubljana, Tyrševa 11 uradne ure od 9 do 12.30 in od 15 do 18.

Izšli so v založbi knjigarne Ant. Turk nasl. Ljubljana, Pražakova 12, v žepni obliki: Slovensko-italijanski slovar 430 strani ca. 26.000 besed, vezan v platno lir 20. — Italijansko-slovenski slovar vezan v platno lir 16. — Oba dela skupno vezana v platno lir 35. — Dobijo se tudi v vseh drugih knjigarnah.

Parcela za stavbišče na ljubljanskem polju ob Smartinski cesti v izmeri 8.595 m² se prodaja. — Poizve se v zavetišču Sv. Jožefa v Ljubljani.

S Hrvaškega

Odslej ob četrtkih samo po ena jed. Zagrebška mestna občina je te dni izdala odlok, po katerem bo odslej dovoljeno vsak četrtak po gostinskih obratih in po zasebnih hišah pripravljati samo po eno jed.

Sarajevska tovarna nogavic »Ključ« spet dela. Tovarna nogavic »Ključ« v Sarajevu, v kateri je bilo pred vojno zaposlenih kakih 200 delavcev, in ki je ob izbruhu vojne morala ustaviti svoj obrat, je spet začela z delom. Komisarju, ki zdaj vodi to tovarno, se je posrečilo zagotoviti potrebne količine surovin, tako da zaradi njihovega pomanjkanja tovarni ne bo treba spet obstati. Zdaj je v teh obratih zaposlenih kakih 50 delavcev, torej še vedno štirikrat manj kot pred vojno.

Igor Zagrejen:

Zavetje v pečevju

Potem pa so se vsi trije spustili po bregu navzdol v grapo. Za njimi je gledal samo Peter. Vresk je še zmerom povešal glavo.

Bog naj jih udari s tako kletvijo, da se nikoli več nobena reč, ki jo bodo začeli, ne bo srečno končala. Materam naj usahne mleko, kužna bolezen naj zatre ženske, da bo rod ojačeval, moške naj pobijejo ljudstva, ki žive okoli. Iztrebljen naj bo ta narod izpred pogleda drugih, ki iščejo koristi od soseskine le tolikanj, da lažje shajajo, pa ne več, za svoje veselje, za naslodo, ki se redi in neti ob muki drugih, od trpljenju, ki ni bilo potrebno.

Take misli so obhajale starega Vreska, ko so mu oni izginili izpred oči. Svoje suhe roke je upiral ob kolena, srce mu je bilo v vratu, obhajala ga je togota, da ni vedel, kaj bi napravil, kako se potešiti. Samega sebe bi uničil od jeze, se razsekale, se stisnil tako, da bi mu prenehal dihati.

Kdo je te ljudi pripravil tako daleč, da se posmejujejo iz vseh dobrih stvari, iz vseh ukazov, ki jih uči Gospod Bog

in ki so napisani prav gotovo tudi v srcu najbolj abotnega divjaka, ki še nikoli ni bil slišal, da se svet trudi, če se mu nemara ne bi vendarle posrečilo, da že enkrat postane malo bolj človeški in omili grozoto, ki so jih uganjali bolj nevedni in robati rodovi pred sedanjimi. Kdo je te ljudi pripravil tako daleč? Kdo jim je ukazal in kdo prepričal mladi rod, da je prav, če pozabijo vsako sredstvo, ki se jim bo zdelo kazno za to, da obdrže moč, da dosežejo cilj, ki so si ga bili zastavili? Cilj — gospodovanje nad vsemi, cilj, da bi jim drugi, premanjani narodi hodili z ustmi smenat prah s čevljev? Kdo je bil ta razbojnik, ta spaka, ta nestvor, ta pošast, s katero je Bog udaril ljudi, da jih izmordi, spokori in poboljša, njo pa nazadnje pahne v najnižje brezno pekla, kjer cela vojska peklenskih zaniž je izmišljala najbolj nore in boleče muke?

Napoleon!

Napoleon, žival, opisana in prerokovana v svetem pismu, zaznamovana med vsemi živimi bitji.

Kaj delajo njegovi ljudje? Že tole se je izvedelo v Senožeti:

V Globljani je dal general Garmon napraviti iz kapucinskih cerkve, komaj dober mesec je tega, kakor se sliši, skladišče. Tudi konji stopajo po božjem hramu, pijani vojaki kartajo v njem, se pretepajo in popivajo z malopridnimi ženskami. Samostan, v katerem so prej po božni menihi peli Bogu slavo marno, nedolžno in všečno kakor črčki v junjskem polju, so prevzeli francoski grenadirji. Pometal so križe skozi okna, pokurili spovednice, križe in klečalnike; iz molitnice so vzeli sveto posodo, nekaj hostij pometal v blato in jih poteptali, druge pa vrgli v jasli mulam.

Čudno je, da te pošasti Bog še ni udaril s črvi in pekočim ognjem, ki žre živo meso. Bo jo pa, zakaj božji mlini meljejo počasi, pa gotovo.

Kaj je bila komu na poti Vreskovina, si govori potihem med solzami stari Vresk.

Tako lepo so se znašli vsi skupaj, tako lepo bi skrbeli zanj. On bi ujel najmlajšega gospodarja, gledal Toneta in Lizo, kako skrbita, da se vsaka reč opravi ob tistem času, ki mu večer življenja končava z zlato zarjo.

Zdaj pa je pogled te nitve spodaj, si pravi v joku kar tako sam pri sebi.

Poglej ta šumeči, zeleni gozd! Kaj ga jel Prav do tja gor, kjer se Pruka dvigne iznad Močilnika, gola in siva, se

razteza. Poglej to lepo domačijo, to hišo, to dvorišče! In še ta prismuknjeni oreh, ki se mu nobeno leto ne ljubi roditi!

Kako je to lepota Tisti, ki je bila na njih vrsta, da skrbje za Vreskovino, pa so morali preč, preč, ven v skale, v odlični svet. Le Bog ve, ali se bodo kdaj vrnili ali se ne bodo!

Za vso to nesrečo je kriva samo ta zver, napovedana iz svetega pisma. Napoleon. On je ukazal vsem nižjim, naj tako ravna. Po čegavi zapovedi pa je ravnal Garmon, ko je ukazal, da morajo kapucini s krampi razdejati kapele, ki jo je bil s svojim denarjem dal postaviti vojvoda Lichtenberg. Po čegavi zapovedi so potem globladi grenadirji sredi noči budili svoločne duhovnike, da so morali vstajati, po njihovem povelju širiti roke in same sebe psovati? Po njegovi besedi so jih mladi, že v otroških letih zastrupljeni in preobraženi v gadjjo zalego sili, da so morali počepati, uganjati najbolj nesmiselne reči in se nehoti rogati samim sebi! Zato, ker so zvesto služili Kristusu in ker so narod krepili v veri, da je samsvoj, od Boga posvečen in potrjen, zato so jih bili. Bili so jih mladiči, ki jim še mah ni bil vzrasel, bili so jih, tolkli v sredo obraza in jim pljuvali na njihova pogumne, čiste oči, na njihova usta, ki so bila gresila samo v toliko, ker se jim je zde-

lo ostudno, da bi se pretvarjali in pljuvali na tisto, kar je resnica in nespremenljiva zapoved za ravnanje v vsem življenju.

Kaj je Vreskovina bila komu na potu, je povzel.

Sam zase so živeli, tako dobro bi se bili vpeljali, tako se privadili drug drugega, da ne bi mogli shajati, če bi koga vrglo iz njih srede.

Skrbeli so za zemljo, da ne bi bila zanemarjena, da se ne bi po njej razraslo ščavje in plevel. Obdelovali so polje, gledali na gozd, skrbeli za živino. Vsak je šel za svojim opravkom. Kakor hitro se je oglasil prvi petelin, so že bili pokoncu, da dnevno ne bi kradi njegove pravice in krajsali tistega, kar se je spodobilo, da je bilo opravljeno do časa, ko je zamigljala večernica.

Komu je bila njihova sreča na krivem?

Komu ta tiha pot, ki ni nikogar mogla jeziti? Steza, ki je šla skozi plevelno praproto, komaj toliko utrta, da se je poznalo, steza med rdečkastim borovjem, plavim brinjem in glogom, sama zase — kdo bi neki v širokem svetu vedel zanje? Doma je šel ta ali oni po njej, nikamor ni segel nje glas in vest, da se po njej hodi.

Zakaj je bilo treba motiti to skromno življenje, ki se ni obregovalo ob nikogar?

Dalje

Ukrepi za zaščito javne varnosti

Provvedimenti per la tutela dell'ordine pubblico

Nova odredba Visokega Komisarja — Smrtna kazen za napad na vojake, policijo ali uradnike, za atentate in in sabotažo, subverzivno propagando itd. — Odredba stopi v veljavo danes

Današnja številka Uradnega lista objavlja sledečo odredbo Visokega Komisarja?

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, na podstavi člena 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454 v zvezi s členom 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, glede na razglas poveljnika XI. armadnega zbora z dne 15. aprila 1941-XIX, glede na lastne naredbe z dne 4. junija 1941-XIX, št. 38, z dne 12. julija 1941-XIX, št. 65 in z dne 31. julija 1941-XIX, št. 75 in na podstavi zakona z dne 6. januarja 1929 in njegovih poznejših sprememb,

odreja:

Člen 1.

Organi, ki jim je poverjeno straženje meje vodo uporabljajo zoper vsakogar, ki bi ga zalotili pri prekrščitvi meje izven predpisanih prehodov v času od sončnega zahoda do zore, to pa tudi podnevi, če ne obstane na prvi poziv.

Člen 2.

Kdor koli ima, ne da bi bil predpisno pooblaščen, strelno orožje, municijo ali razstreliva, tudi če niso njegova last, jih mora izročiti v teku drugega dne, ko stopi ta naredba v veljavo, najbližjemu poveljniku kr. karabinjerjev.

Oseba, pri kateri se dobi strelno orožje, municijo ali razstreliva po preteku tega roka, se kaznuje s smrtjo.

Ista kazen se uporabi, če se najdejo orožje, municija ali razstreliva v hišah z zasebnimi stanovanji ali v drugih prostorih, zoper rodbinskega poglavarja, čigar je stanovanje, oziroma zoper ti-stega, ki ima odgovornost ali nadzorstvo nad lokalom, kjer je bila taka stvar najdena; če tega ni, pa zoper tistega, ki ga zastopa.

Člen 3.

Mimo tega se uporabi smrtna kazen:

a) zoper vsakogar, ki bi ogrozil varnost italijanske oborožene sile, organov civilne uprave ali policije;

b) zoper vsakogar, ki bi storil ali poskušal storiti dejanja, ki merijo na to, da se poškodujejo industrijske in železniške naprave ali kakor koli moti redno poslovanje javnih naprav;

c) zoper vsakogar, ki stori ali poskuša storiti kaznivo dejanje zoper osebo ali lastnino z namenom, da bi ogrozil javni red ali če je iz dejanja nastalo ali moglo nastati hudo kršenje javnega reda;

d) zoper vsakogar, pri komur se dobe proglasi, emblemi, znaki ali drug prekratni propagandni material ali ki bi se udeležil shodov ali sestankov istega značaja ali ki bi se kakor koli udeleževal za rušenje javnega reda;

e) zoper vsakogar, ki daje zavetje ali vzame pod streho v tem ali v prednjem členu omenjene osebe ali osebe, ki jih išče policijsko oblastvo zaradi kakšnega kaznivga dejanja iz teh členov.

Enaka kazen se uporabi zoper naslovatelje, soudeležence in pomagače.

Člen 4.

Kazniva dejanja iz prednjih členov sodijo po naglem postopku izredna sodišča treh članov.

Sodišče postavi od primera do primera Visoki komisar, ki mu določi tudi predsednika. Z istim odlokom imenuje državnega tožilca in organa, ki naj opravi posle zapisnikarja.

Na razpravi brani obdolženca branitelj, ki ga izbere sam; če pa tega ne stori, ga uradoma imenuje predsednik sodišča.

Člen 5.

Če sodišče na podstavi razpravnih podatkov spozna, da so dani vsi znaki kaznivosti, izreče smrtno obsodo; smrtna kazen se izvrši s streljanjem v naslednjih 24 urah, če le mogoče v kraju, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno ali odkrito.

V nasprotnem primeru odstopi sodišče spise pristojnemu kazenskemu oblastvu.

Člen 6.

Brez posebne dovolilnice, ki jo izda oblastvo javne varnosti, ne sme nihče iz hiše:

v Ljubljanski občini od 22. do 5. ure;

v drugih občinah pokrajine od 21.30 do 5. ure.

Ustrezno temu je skrajšan tudi čas, v katerem je dovoljen promet z motornimi vozili, določen v členu 1. naredbe z dne 12. julija 1941-XIX, št. 65.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od 100 do 1000 lir in v hujših primerih tudi z zapornim do treh mesecev. V primeru iz prednjega odstavka se mimo tega odvzame prometno dovolilo, v hujših primerih se tudi zapleni motorno vozilo.

Člen 7.

Čas za zapiranje gostinskih obratov se določa takole:

za hotele, restavracije in kavarne v mestu Ljubljana na 21.30 uro,

za druge gostinske obrate (bifeji, krčme, vinotoci, pivnice itd.) v mestu Ljubljana in za vse gostinske obrate sploh v drugih krajih pokrajine na 20.30 uro.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od 50 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zapornim do treh mesecev kakor tudi z začasnimi ali dokončnim odvzemanjem obratne pravice.

Člen 8.

Obveznost prigrasiti priseljence v Ljubljansko pokrajino po naredbi z dne 4. junija 1941-XIX, št. 38, velja tudi za tiste, ki vzamejo tamkaj omenjene osebe na stanovanje.

Prijava se mora napraviti v treh dneh, ko stopi ta naredba v veljavo; če se pa sprejme taka oseba na stanovanje po tem datumu, v teku drugega dne po sprejemu na stanovanje.

Kršitelji se kaznujejo z zapornim od treh do šestih mesecev in v denarju od 1000 do 5000 lir. Na isto mero se zvišujejo kazni iz člena 4. omenjene naredbe.

Člen 9.

Ta naredba, ki ukinja vse druge nasprotujoče ali z njo nezdružljive predpise, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 11. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

*

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je v imenu Duceja vedno izjavljati in poudarjati, da bo Italija vladala Ljubljansko pokrajino z avtoriteto, redom in pravičnostjo in da bo izvrševala zakone, s katerimi je Duce ustanovil novo pokrajino. Visoki komisar je to svojo jasno in določno izjavo večkrat ponovil tako pred svetom ljubljanske pokrajine, pred mestnim svetom ljubljanskim, pred številnimi deputacijami, ki so se mu prišle pokloniti v vladno palačo, nadalje prebivalstvu 40 občin ljubljanske pokrajine, katere je doslej obiskal, in dalje voditeljem industrijskih podjetij, katere je obiskal, da bi se prepričal o delovnih in življenjskih pogojih delavstva. Ob vsaki priložnosti je Visoki komisar poudarjal, da Italija od prebivalstva ne zahteva nič drugega kot izvajanje lojalnosti, izrečene zmagovalnemu narodu, katero so dali najbolj izbrani ljudje iz ljubljanske pokrajine. To je bila majhna zahteva, če se pomisli na brigo za misli na brigo za novo pokrajino z novimi zakoni novo pokrajino z novimi zakoni in ukrepi, ki dokazujejo pravičnost. Poleg tega je Visoki komisar večkrat dejal tudi, da se ne sme velikodušnost zamenjati s slabostjo, kajti kdor bi se podal po tej poti, se vda v utvar in bo imel kmalu priliko spregledati.

Toda elementi nemira, ki vije zastavo, katere vojaški porazi se iz dneva v dan večajo, hotejo ustvariti nered tam, kjer je red in kjer naj bi bilo delo ter blagostanje.

Da bi zagotovili varnost delovnemu slovenskemu prebivalstvu, ki dela za boljšo bodočnost v Veliki Italiji, je Visoki komisar izdal pričujočo odredbo, ki stopi danes v veljavo. Njene odredbe so stroge, vendar pravične. Dobri ljudje so hvalečni Visokemu komisarju za njegovo prizadevanje za ohranitev reda in miru tudi za državljane, ki hočejo ta mir in red uživati. S tem nadaljuje svojo tradicijo od vsega začetka zasedbe, da se ljubljanski pokrajini zagotovi mir in blagostanje. Zato bi bilo v največji meri nepravično, če bi se dovolilo nekaterim brezvestnim ljudem, da rušijo mir absolutne večine prebivalstva. Ker ostanejo v veljavi še nadalje lozadveni biški jugoslovanski zakoni, je odredba Visokega komisarja točna in jasna, tako da ne potrebuje tolačenja. Pripomniti je, da se državljani, ki ubogajo zakone in so lojalni, nimajo ničesar bati, ker so ukrepi naperjeni proti izredno majhnim manjšini, katere delovanje ni v skladu z zakoni, pa tudi z mišljenjem večine prebivalstva. Oni, ki bodo lojalno nadaljevali svoje delo, bodo s tem varovali samega sebe, svoje družine in svoje hiše.

Poglavnikove besede italijanskim častnikom

Zagreb, 13. sept. a. Včeraj dopoldne so se italijanski častniki podali na obisk akademije ustaških častniških golčencev. Sprejel jih je poveljnik akademije z nekaj člani ustaškega generalnega štaba.

Po tem obisku jih je sprejel v avdienco poglavnik v svoji delovni sobi na Tuškancu. Avdienca, ki je potekala v zelo živahnem razpoloženju, je trajala nad eno uro in četrt. Vidičelj hrvaške države je gostom spregovoril naslednje besede:

»Zares sem vesel, da lahko sprejemem v prestonici neodvisne hrvaške države zastopnike italijanskega tiska. Nad 20 let so italijanski častniki poleg drugih velikih nalog, ki so jih izvajali, vodili boj proti komunizmu. Že tri desetletja italijanski tisk pozorno zasleduje ta boj. Videl sem, da se je vprav italijanski tisk vedno v prvih vrstah boril v tem boju za svobodo narodov in za nov evropski red. Italijanski častniki so lahko ponosni, da so pod vzvišenim vodstvom Duceja toliko prispevali k temu najvišjemu poslanstvu v obrambi civilizacije pred komunističnim barbarstvom. Boljševizem je hotel uničiti našo evropsko omiko, in če fašizem ne bi razvil neizprosne akcije proti njemu, bi Evropa padla kot žrtev moskovskega razdiralnega delovanja. Kadar se vrnete v domovino, ki je bila nad deset let tudi moja domovina, sporočite moj pozdrav in pozdrav vsega hrvaškega naroda fašistovski Italiji in Duceju.«

Poglavnik je končal svoj govor z gromkim vzklikom »Živel Duce!«, na katerega so častniki odgovorili z vzklikom »Živel poglavnik!«

Praška domača mast

ČISTI IN ZDRAVI RANE

DOBI SE V VSEH LEKARNAH

27 T

R. d. št. 2/41

Una ordinanza dell'Alto Commissario — La pena capitale sarà applicata agli attacchi contro Forze Armate Italiane, organi civili e Polizia, ai danneggiamenti degli impianti industriali e ferroviari, a diramanti della propaganda sovversiva ecc. — L'ordinanza entra in vigore oggi

Il numero odierno del Bollettino Ufficiale pubblica le seguenti ordinanze dell'Alto Commissario:

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto l'articolo 3 del R. D.-L. 3 maggio 1941 XIX n. 291, visto l'articolo 1 del R. D.-L. 7 giugno 1941-XIX n. 454, in relazione all'articolo 6 del R. D.-L. 18 maggio 1941-XIX, visto il bando del Comandante l'XI° Corpo d'Armata del 15 aprile 1941-XIX, viste le proprie ordinanze 4 giugno 1941-XIX n. 38, e 12 luglio 1941-XIX n. 65 e 31 luglio 1941 XIX n. 75, vista la legge 6 gennaio 1929 e successive modificazioni,

o r d i n a :

Art. 1.

Gli organi incaricati della sorveglianza della frontiera useranno le armi contro chiunque sia sorpreso ad oltrepassarla dal tramonto all'alba fuori dai prescritti varchi, o anche in ora diurna se non si fermi alla prima intimazione.

Art. 2.

Chiunque detenga, non debitamente autorizzato, armi da fuoco, minuzioni o esplosivi, anche se non di sua spettanza, deve farne consegna entro il secondo giorno dall'entrata in vigore della presente ordinanza al più vicino Comando dei RR. CC.

Trascorso tale termine, chiunque sia trovato in possesso di armi da fuoco, munizioni o esplosivi, è punito di morte.

La stessa pena si applica, qualora le armi, munizioni o esplosivi siano rinvenute in case di privata abitazione o in altri locali, al capo famiglia cui l'abitazione appartiene, rispettivamente a colui che ha la responsabilità o la sorveglianza del locale in cui la scoperta è effettuata: in mancanza a chi li rappresenta.

Art. 3.

La pena di morte si applica inoltre:

a) a chi attenti alla sicurezza delle Forze Armate Italiane, degli organi dell'Amministrazione Civile o di Polizia;

b) a chi compia o tenti di compiere atti diretti a danneggiare gli impianti industriali e ferroviari o a turbare comunque il funzionamento dei pubblici servizi;

c) a chi commetta o tenti di commettere un delitto contro la persona o la proprietà, col fine di attentare all'ordine pubblico o quando dal fatto sia derivato o possa derivare grave turbamento all'ordine pubblico;

d) a chi sia trovato in possesso di manifesti, emblemi, distintivi o altro materiale di propaganda sovversiva, o partecipi a riunioni o assembramenti della stessa natura, ovvero svolga comunque attività diretta a sovvertire l'ordine pubblico;

e) a chi dia ricetto o asilo alle persone indicate nel presente articolo o in quello precedente, oppure a persone ricercate dalle forze di polizia per taluno dei delitti previsti negli stessi articoli.

Le stesse pene si applicano ai mandati, complici o favoreggiatori.

Art. 4.

I delitti preveduti agli articoli precedenti sono giudicati, con procedimento direttissimo, da Tribunali straordinari, composti di tre membri.

Il Tribunale è costituito di volta in volta dall'Alto Commissario, che ne designa il Presidente. Con lo stesso decreto sono nominati il rappresentante dell'accusa ed un organo incaricato delle funzioni di segretario.

Al dibattimento l'imputato è assistito da un difensore di sua scelta o, in mancanza, nominato d'ufficio dal presidente del Tribunale stesso.

Art. 5.

Il Tribunale, qualora ravvisi, in esito al dibattimento, gli estremi di punibilità, pronuncia sen-

tenza di condanna a morte, che è eseguita, mediante fucilazione, nelle 24 ore successive, possibilmente nel luogo in cui il delitto è stato commesso o scoperto.

In caso contrario il Tribunale rimette gli atti alla competente autorità penale.

Art. 6.

Senza speciale salvacondotto rilasciato dall'autorità di P. S., nessuno può circolare: nel comune di Lubiana dalle ore 22 alle ore 5; negli altri comuni della provincia dalle ore 21.30 alle ore 5.

Sono corrispondentemente ridotti i limiti di circolazione degli automezzi di cui all'articolo 1 dell'ordinanza 12 luglio 1941-XIX n. 65.

I contravventori sono puniti con l'amenda da 100 a 1000 Lire e nei casi più gravi, anche con l'arresto fino a tre mesi. Nell'ipotesi prevista al capoverso precedente è inoltre disposta la revoca della licenza di circolazione e, nei casi più gravi, la confisca dell'automezzo.

Art. 7.

L'orario di chiusura degli esercizi pubblici è stabilito come segue:

per gli alberghi, ristoranti e caffè nella città di Lubiana alle ore 21.30;

per gli altri esercizi pubblici (buffet, osterie, mescite di vino, birrerie, ecc.) nella città di Lubiana e per tutti gli esercizi pubblici in genere nelle altre località della provincia alle ore 20.30.

I contravventori sono puniti con l'amenda da 500 a 5000 Lire e, nei casi più gravi, con l'arresto fino a tre mesi nonché con la sospensione o la revoca della licenza d'esercizio.

Art. 8.

L'obbligo di dichiarazione previsto dall'ordinanza 4 giugno 1941-XIX, n. 38 per gli immigrati nella provincia di Lubiana, incombe anche a chi dia alloggio alle persone ivi contemplate.

Il termine per la denuncia è di tre giorni dall'entrata in vigore della presente ordinanza e, per assunzioni in alloggio successive alla predetta data, entro il secondo giorno dell'assunzione stessa.

I contravventori sono puniti con l'arresto da tre a sei mesi e con l'amenda da 1000 a 5000 Lire. Alla stessa misura sono elevate le pene previste all'articolo 4 dell'ordinanza stessa.

Art. 9.

La presente ordinanza, che abroga ogni altra disposizione contraria o incompatibile, entra in vigore alla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 11 settembre 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana
EMILIO GRAZIOLI.

V treh vrstah...

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove je odredilo blokiranje vseh zalog mesa v škatljah.

V nižje ležečih krajih ribniške doline je bila v tem tednu že dvakrat slana. Če bo še nekajkrat padla, bo povzročila veliko škodo.

Ribniški Rdeči križ je začel pobirati staro obleko, ki jo bo potem razdelil med najbolj potrebne.

87 težko divjo svinjo je na svoji njivi, potem ko mu je prizadejala občutno škodo, saj mu je požrla pol njive krompirja, ustrelil posestnik in lovec Pakiž iz Dan pri Ribnici. Kakor lovci upajo, bodo tudi oba mladiča kmalu ustrelili.

Matija Poglajena iz Draganjevega na Dolenjskem je podrl kolesar in ga pustil ležati na cesti. Zlomil si je desno roko in dobil druge notranje poškodbe.

Celovško gledališče je pretekli petek začelo z novo gledališko sezono. Igrali so Schillerjeve »Razbojnike«.

Na Gorenjskem pridno nabirajo jagode in gobe. Dozda so nabrali že čez 167.000 kg jagod in jih oddali v Kranju posebnemu uradu.

V Trzinu so ljudsko in meštansko šolo povsem prenovili. Dela bodo do pričetka pouka gotovo končana.

Mladinski zbor je bil te dni na jeseniškem športnem igrišču. Zbrali so se fantje stari od 14 do 18 let, 40 izmed njih je bilo izbranih da bodo odšli na tritedenski tabor ob Osojskem jezeru.

Hladna jutra in strah pred slano

Kar nepričakovano hitro se je vreme ohladilo. Posebno jutro so za ta letni čas nenavadno hladna. Sicer živo srebro še nikjer ni zdrknilo veliko proti niži, toda hladno je vendarle. Nenavadno hladna jutra zadajajo posebno kmetom mnogo skrbi, ko se boje za ajdo na polju. Saj če bi tak hlad trajal nekaj dni in bi padla tudi slana, bi bilo vse to za našega kmeta, ki se je letos posebno potrudil na svojem polju, velika škoda. Pa ne le za kmeta ampak tudi sicer bi bili prehranjevalni računi precej prekržani. Res velika škoda bi bila, če bi slana ajda po zlu, ko povsod tako lepo kaže. Dozda nam je nebo prizaneslo z vsemi tegobami. Suše hvalabogu nismo imeli, povodnji so nam prizanesle, tudi toča in druge zle sile so se nas izognile. Dozda so kmetje vse svoje prideleke v redu spravili pod streho in so z vsem zadovoljni. Posebno pa na ajdo, katere je letos nenavadno veliko posejane, kmetje nestrpno čakajo. Pa doslej kaže vse najboljšje in le če ne bo slana kaj posega vmes, pa bo pridelek več kot zadovoljiv, česar se vsi veselimo.

Včerajšnje popoldne je bilo še precej toplo, če primerjamo popoldansko vreme z dopoldanskim, ko je ležala nad mestom gosta in hladna megla. Popoldne je bilo kar prijetno, saj je sonce prijetno prigravelo in številni meščani so kakor martinčki posedali po tivoljskih klopih in kramljali. Večerno nebo je bilo jasno in hladno. Mrzla je bila tudi noč. Proti jutru so se na nebo privlekli oblaki, megla pa davi ni bilo. Tudi tako hladno ni bilo davi kakor včeraj.

CORA
TORINO • 1835
VERMOUTH CORA
oltre 100 anni di fama
slovit že nad 100 let

Andrejčkov
Jože:**Žalost in veselje**Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

19.

Kričal je:

»Ali me pustiš pri miru in ti dam otroka živega, ali pa ga treščim v brezno in stori potem z mano kar hočeš.«

Peter je govoril skoraj proseče:

»Pusti dete, sicer te zadene kazen božja ... Izpustim te, samo ne stori otroku nič žalega.«

20.

Tujec je komaj čakal takega odgovora. Brž je spustil dete v mah, da je zajelo, se Petru zaničljivo zarežal in zaškrtal:

»Dobro pomni, kaj ti bom zdaj povedal! Od danes leto dni boš držal jezik za zobmi! Potlej pa le razodeni sodniji! Prizeji, da bo tako, pa ti izročim otroka, drugače ne!«

21.

Hud boj se je vnel v Petrovih prsih. Velik greh se mu je zdel, da bi dal tako prisego, toda, ko je videl, da bo le tako mogel rešiti dete, je dejal:

»Obljubim, v božjem imenu, da te ne bom izdal. Pa nekdo drugi čuje nad tabo, njemu ne uideš! Pri-segam!«

Oni je urnih korakov izginil po hosti.

Letošnji bogato založeni Ljubljanski velesejem**Ljubljanska pokrajina bo razstavljala zase, ostale pokrajine pa skupno**

Po priključitvi Ljubljanske pokrajine v italijansko kraljevino je oblast z vso poznano širokopoteznostjo prešla k delu, da se nova pokrajina tudi gospodarsko vključi v skupnost mogočnega italijanskega imperija in da se gospodarstvo nove pokrajine čimprej razmahne po vidikih, ki odgovarjajo pomenu mlade pokrajine in njenemu zemljepisnemu položaju.

Na žalost so bile gospodarske vezi med novo in starimi pokrajinami kraljevine malo razvite. Trgovci in konzumenti naše pokrajine vse premalo poznajo množične izdelke italijanskih industrij, po drugi strani pa starim pokrajinam ni zadostno znana proizvodna moč in sposobnost nove pokrajine, bodisi v industrijsko-obrtnem, bodisi v industrijskem proizvodstvu. Ljubljanski velesejem naj torej poda potrošnikom Ljubljanske pokrajine čim popolnejšo sliko italijanske proizvodnje, obiskovalcem iz starih pokrajin pa naj predloži kraljevno produkcijo in njene poljedelske, tehnične, industrijske, obrtniške in umetnostne vires ter vse gospodarske značilnosti nove pokrajine.

V tem je posebna važnost letošnjega Ljubljanskega velesejma, ki mu je naloga, da kraljevno gospodarsko delavnost učinkovito usmeri v gospodarstvo kraljevine. Upoštevajoč vse to bo velesejem razdeljen v dva dela: gospodarstva: industrija in obrt ter kmetijstvo. Obe skupini pa bosta ločeni tako, da razstavlja Ljubljanska pokrajina zase, ostale pokrajine pa skupno.

V industrijskem delu

V industrijskem delu bodo stare italijanske pokrajine razstavile: kovinsko industrijo, najrazličnejše stroje, kmetijske stroje in orodje, kolesa, motorna kolesa, automobile, pisalne in računske stroje, fino mehaniko, elektrotehniko, razne instrumente, radijske aparate, peči, štedilnike, športne potrebščine, igrače, tekstilno industrijo, konfekcijo, modo, kožuhovino, usnje in konfekcijo usnja, čevlje, papir, knjige, pisarniške potrebščine, najraznovrstnejše izdelke bogate kemične industrije, farmacevtske preparate, fotografske potrebščine, razna živila, konzerve, alkoholno industrijo, razni gradbeni material, glasbene instrumente in še mnogo drugega.

Posebej je treba poudariti turistično razstavo, ki bo zelo reprezentativna in nameščena v novozgrajeni kupoli, dalje razstavo monopol-skega blaga (tobak, sol), razstavo avtomobil-

skega kluba R. A. C. I., razstavo vseh italijanskih paroplovnih družb in razstavo največjih italijanskih zavarovalnic.

Prav posebno pozornost bo vzbujala velika razstava italijanske umetnostne obrti. Sodeluje 60 razstavljalcev iz sledečih 18 pokrajin: Ancona, l'Aquila, Bari, Bologna, Cagliari, Catania, Firenze, Genova, Lecce, Napoli, Palermo, Roma, Torino, Trieste, Venezia in Bolzano. Razstavlja na bo keramika, harmonike, zlatina, čipke, potrebščine za kadičce, kovinski izdelki, ročno vezene preproge, lesni izdelki, ročno tiskane tkanine, izdelki iz terakote in alabastra, izbrani mozaiki, izdelki iz slame, lutke, slikano steklo, filigranska dela, slonova kost, koral, kameje, modni izdelki, umetno cvetje, gumbi, torbice, muransko steklo, lesene ovratnice in keramični izdelki.

V posebnih velikih paviljonih v obsegu po 400 m² in več bodo razstavila ministrstva za dela, kmetijstvo in promet, goriška pokrajina, tovarne Fiat s svojimi motorji za zemljo, zrak in vodo, Ital-Viscosa s tekstilnim blagom, Montecatini s kemičnimi izdelki.

Na velesejmu ob Lattermanovem drevoredu bo železniško ministrstvo razstavilo najmodernejše železniške lokomotive in razne potniške vagonce. Za ta vlak bodo spelane posebne tračnice od tržaške železniške proge preko Tivolija na velesejem.

Ljubljanska pokrajina bo prikazovala

To je samo v glavnem podana slika, bo pa še mnogo drugih zanimivosti. Ljubljanska pokrajina bo prikazala svojo današnjo industrijo in obrtniško proizvodnjo. Zlasti naj opozorimo na lesno industrijo in obrt (pohištvo, pete, sodi, vozovi, igrače itd.), tapetništvo, peči, štedilnike, keramiko, tekstilno blago, usnje, konfekcijo usnja in čevlje, kemijo, rudniške produkte, papir, kovinsko in strojno industrijo, elektrotehniko, gradbeni material, živilsko industrijo.

Posebne zaokrožene razstave bodo tvorile obrt, kjer bo razstavljalo večje število obrtnikov najrazličnejše izdelke in pa hišna domača obrt s čipkami, vezeninami, ribniško suho robo, lončarstvom, kmečko keramiko, domačimi tekstilnimi izdelki, igračkami itd.

Nemčija bo razstavljala

Nemčija bo razstavila kolesa, motorna kolesa, živalne, pletilne, pisalne, računske, razmnoževalne, stroje, stroje za obdelovanje lesa, polnilna peresa, elektromedicinske aparate, radijske aparate, knjige, kemične proizvode, modne izdelke.

Poljedelsko udejstvovanje

Poljedelsko udejstvovanje starih pokrajin kraljevine bo prišlo na letošnjem Ljubljanskem velesejmu do zelo vidnega izraza. Nacionalna zveza pokrajinskih združenih poljedelcev iz Rima bo razstavila v posebnem oddelku na 160 m², med drugim tudi razna semena, konopljo, vino, sadje, grozdje in sir. Italijanska zveza poljedelških združenj iz Rima bo v posebnem velikem oddelku mimo drugega razstavila tudi razne kmetijske stroje in orodje, razna gnojila, sredstva za zatiranje sadnih škodljivcev, semena, razna živila, sadje in vino. Velik del paviljona Goriške pokrajine bo tudi posvečen kmetijstvu. Razstavljeno bo sadje, grozdje, kandirano sadje, vrtnarski pridelki Vipave, marmelada, mlečni proizvodi, vino, okrasno drevje, lepotečno zelenje. Posebno pozornost bo gotovo vzbujala obsežna razstava in pokušnja najboljših italijanskih vin. Ta razstava vin bo nameščena v prejšnji veliki sejmiki restavraciji, kjer bodo na razpolago tudi dobri mrzli prigrizki in Meinlova črna kava. V posebnem oddelku bo prirejena razstava vseh vrst sira italijanske produkcije, ki bodo občinstvu na pokušnjo in na prodaj. Za ljubitelje sira bo to nekaj svojevrstnega, saj je italijanska produkcija sira svetovno znana.

Kaj bo razstavila Ljubljanska pokrajina

Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine bo prikazala italijanski javnosti stanje svojega kmetijstva in njega važnost v okviru preskrbe v vojni se nahajajoče kraljevine. Imela bo devet oddelkov: poljedelski, vrtnarski, sadjarski, vinarski s pokušnjo vina, mlekarški, čebelarški s prodajo medu, zdravilna in aromatična zelišča s pokušnjo zdravilnih čajev in likerjev, gobarstvo, male domače živali. Prehranjevalni zavod visokega komisariata bo prikazal avtarijske možnosti kmetijskih proizvodov Ljubljanske pokrajine.

Tako bo letošnji, bogato založeni Ljubljanski velesejem s svojimi novimi, moderni razstavnimi tehnikami ustrezajočimi dvoranami in z lepo urejenim sejmščem nudil popolnoma novo zunanje in notranje lice.

Vitaminski v zelenjavnih listih

Na podlagi raziskovanj, ki so jih učenjaki izvedli v zadnjem času, so ugotovili, da listi razne zelenjave, ki jih dozdaj po veliki večini mečemo med odpadke, vsebujejo za človekov organizem zelo koristne snovi, velike količine vitaminov. V stotih gramih cvetače so raziskovalci našli 12.500 mednarodnih enot vitamina A. Brstična zelenjava, špinata, repa in korenček vsebujejo na vsakih sto gramov po 10.000 enot, salata in por po 8.000, paradižnik 1.600, sveži fižol in grah pa po 500 enot. Treba je opozoriti na dejstvo, da človeško telo potrebuje vsak dan približno 5.000 takšnih mednarodnih enot vitamina A.

Roman v več ko 50.000 besedah, a brez črke »e«

Neki M. W. Wright, 66 letni nekdanji priljubljeni glasbenik ali vsaj godec, ki zdaj prebiva v Los Angelesu, je po poročilu iz Detroita zdaj opravil dokaj nenavadno delo. Napisal je roman, ki ima 50.110 besed, v katerih ni niti ene črke »e«. Ni znano, piše k temu poročilu »I popolo d'Italia«, ali je tega Wrighta treba smatrati za resnega romanopisca, ali pa le za človeka, ki bi se rad na ta način, da je napisal roman brez črke »e«, le proslavil in javnost opozoril nase.

Golob, ki se je po 12 letih vrnil v svoj golobnjak

Ljubitelj golobov, John A. Stillwerll iz ameriške države New Jersey, je leta 19229 spustil šest golobov iz Goshena v državi New York, iz kraja, ki je 80 km oddaljen od njegovega doma. Nobeden teh šestih golobov pa se ni vrnil domov. Stillwerll je poizvedoval vsepovsod, da bi zvedel, kam so se njegovi golobi zatekli, pa je vse prizadevanje ostalo brez uspeha. Potem je na svoje življenje že čisto pozabil in opustil vsako misel, da bi jih še kdaj videl. Pred nedavnim pa mu je nek sosed prinesel pokazat starega goloba, ki je bil videti silno utrujen, kakor da bi imel za seboj dolgo pot. Bil je to brez dvoma eden tistih šestih golobov, ki jih je Stillwerll pred dvajsetimi leti spustil v državi New York, da bi poskusil, če se bodo vrnil v domači golobnjak. Na nožice je namreč ta utrujeni golob imel še vedno obroček, ki mu ga je bil pred dvajsetimi leti obesil njegov gospodar. In na obročku je bilo tudi zapisano Stillwerllovo ime. Najbrž ta ljubitelj golobov ne bo mogel nikdar ugotoviti, kod je vse med tem časom blodil ta njegov ljubljeneček in kje je še drugih pet.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

Najbližje okno je bilo čisto tik strehe in izredno veliko. Komisar je pogledal v notranjost. Na prvi pogled je spoznal, da je to delovna soba nekoga slikarja. Biti je moral to eden onih slikarjev, ki prebivajo v podstrešnih sobah velikih mest v skrajni revščini in čakajo onega srečnega dne, ko bodo postali slavni ali vsaj nekoliko znani. Ta soba je bila očividno tudi obenem slikarjevo stanovanje. V njej je bilo mogoče videti raznovrstne stvari: stojala, zavese, napol izgotovljene slike, čopiče. V enem kotu je bila mizica in na njej zrcalo. Pred to mizo je stalo neko dekletko, ki se ni bilo popolnoma oblečeno, z rdečim za ustnice v roki.

Komisar je pazljivo ogledoval okensko polico. Nato je nalahko zakašljal in dekletko se je presenečeno ozrlo. Želel ji je dobro jutro, nato pa brez oklevanja skočil v sobo. Oba policista sta sledila njegovemu zgledu. Tedaj se mu je približal nek mlad človek, katerega prej ni opazil. Na obrazu se mu je poznalo, da vso noč ni spal. Komisarju se je to dejstvo zdelo zanimivo, zato je začel mladeniča brez ovinkov izpraševati. Okrenil se je tako, da je bil

mladeničev obraz v popolni svetlobi. Na ta način je mogel opaziti na njegovem obrazu vsako najmanjšo spremembo.

Najprej je zahteval njegove osebnostne podatke.

Mladenič mu je odgovarjal brejnajmanjše zadrege.

»Imenujem se Aldo Camier. Svoje slike podpisujem s psevdonimom Alcam. Imam pet in dvajset let. Kaj hočete še vedeti?«

»Kje stanujete?«

»Tukaj. Ulica Duroc 34.«

»Ali ste poročeni?«

»Ne. To dekletko je moj model.«

»Model, ki pa stanuje pri vas,« je dejal komisar in pomenljivo pogledal proti postelji, katero je deloma zakrivala španska stena in ki je bila vsa v neredu. Slikar pa nikakor ni bil v zadregi.

»Res je,« je dejal mirno, »spi in je tukaj. Saj je vendar nisem mogel pustiti, da bi spala pod mostom kakor je to delala, ko sem jo našel na cesti, kjer je beračila in jo vzel k sebi kot model. Nimam pa toliko sredstev, da bi ji plačeval stanovanje drugje.«

»Razumem,« je dejal komisar in se nato okrenil k dekletu ter jo vprašal:

»Kako se imenujete?«

»Roza Malet.«

»Koliko let imate?«

»Osemnajst.«

»Kako se imenujeta vaša oče in vaša mati?«

»Očeta nisem nikoli poznala. Moji materi je bilo ime Irena. Pred dvema letoma je izginila. Več dni sem jo zamačkala; ni se več vrnila.«

»Kje ste stanovali prej?«

Dekle se je žalostno nasmehnilo.

»Prav za prav nikjer. Vsa večer sva se sešli pri neki kolibi poleg Porte Maillot, v bližini Luna Parka. Več večerov zaporedoma sem jo čakala na istem mestu in sem bila prepričana, da jo moram vsak hip zagledati. Toda ni se vrnila več. Čez nekaj časa so ono kolibo podrli in morala sem si poiskati drugo zavetišče. Hodila sem spat pod Aleksandrovo most.«

»Razumem. Pozneje pa ste sprejeli ponudbo tega slikarja. In kje ste spali vi?« je komisar vprašal mladeniča.

Slikar je odgrnil zavoso v drugem kotu in pokazal posteljo, ki pa je bila nedotaknjena.

»Reči hočem, kje ste prebili noč?«

»Vso noč sem potoval, da sem mogel danes zjutraj dospeti domov. Vrnil sem se ravnokar. Snoči ob desetih sem odpotoval iz Bordeauxa.«

»In kje ste bili prej, ob osmih?«

»Bil sem v hotelu Bernet v Bordeauxu.«

»Kdaj ste odpotovali iz Pariza in zakaj?«

»Odpotoval sem predvčerajšnjim zvečer. Včeraj popoldne je bil v Bordeauxu pogreb nekakega mojega tovariša, ki je tam umrl. Bil je to nek slikar, katerega smo vsi imeli radi. Zato smo sklenili, da ga bomo vsi skupaj spremili na zadnji poti. Pet nas je skupno odpotovalo iz Pariza predvčerajšnjim. Kakor sem vam že povedal, je bil pogreb včeraj popoldne. Zvečer pa smo se zopet skupno vrnili domov.«

»Preiščite posteljo, kovečke in vse ostalo. Dovolite, da vam preiščem žep.«

Policisti so vestno izvršili svoje delo, toda našli niso ničesar sumljivega. Nikjer ni bilo nobenega robca, ki bi bil podoben onemu, katerega so našli na strehi, niti nobene važne listine.

Komisar je hotel narediti še en poskus. Povabil je slikarja bliže k oknu in mu nenadoma pokazal okrvavljeni robec in ga vprašal:

»Ali poznate ta robec?«

Slikar ga je pazljivo pogledal in odločno izjavil, da ga še nikoli ni videl. Komisar pa ni odnehal.

»Namesto vašega monograma sta na tem robcu črki R. F. Kljub temu pa bi mogel biti vseeno vaš. Le pogledjte ga dobro. Prepričan sem, da je vaš.«

Pri teh besedah se je tudi dekletko približalo k oknu in pazljivo ogledovalo robec. Slikar je čisto mirno odgovoril:

»Čudno se mi zdi, gospod komisar,

kako morete trditi, da je ta robec moj, ko vendar ne nosi mojih začetnic in ki ga še nikoli nisem videl. Sploh ne morem razumeti, po čem morete sklepati, da je v kakršni koli zvezi z menoj.«

»Se celo zelo jasno dokaz imam za to,« je strogo dejal komisar. »Ali vidite te krvave madeže? Na vašem oknu so prav taki madeži in prav tako sveži.«

Roza Malet je prebledela in kljub sprtnosti, s katero je skušala skriti svoj nemir, je komisar zapazil spremembo na njenem obrazu.

III.

Slikar je bil presenečen. Vprašujoče je pogledal komisarja, kakor da bi ne razumel, kaj hoče reči. Nato se je še bolj približal oknu in ga z vso pazljivostjo opazoval. Videlo se je, da ga muči neka tajna misel.

Komisar pa se je medtem približal dekletu in jo vprašal:

»Čigav je torej ta robec? Ali je vaš?«

Dekle je odkimalo. Toda jasno je bilo videti, da se boji.

Tudi slikar se ji je približal. Njegov obraz je bil strašen. Bil je bled, ustnice je imel stisnjene, oči pa so se mu divje bliskale.

Počasi se je bližal dekletu, ki pa se mu je nagnosko umikalo. Toda le nekaj korakov. Tudi moč, da bi se umaknila ji je pošla. Slikar se ji je popolnoma približal. Nekaj časa je molče prodrljivo gledal, nato jo je vprašal s stisnjenimi zobmi.